SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 140. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 24, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 24-го ЛИПНЯ 1992. Ч. 140. РІК XCIX.

УКРАЇНА ПОШИРЮЄ ЗВ'ЯЗКИ З ДЕРЖАВАМИ СВІТУ

Київ (УНІАР). — У вівторок, 21-го липня, в Україну прибули члени об'єднання німецьких адвокатів, які відвідали міністерство юстиції. Як повідомила пресова служба міністерства, гості цікавилися новими законами України про права іноземних інвеститорів та підприємців й запропонували налагодити співпрацю між органами юстиції Баварії та України.

Голова Верховної Ради України Іван Плющ 21-го липня прийняв надзвичайного і повноважного посла Китайської Народної Республіки в Україні Джана Дженя. Китайська сторона запропонувала для обговорення шість питань, частина яких стосувалася обміну вже найближчим часом делеґаціями між двома державами. Під час обговорення визначено строки візит, коло тем, які становлять взаємний інтерес.

На прохання гостей, їх поінформовано про підсумки праці 5-ої сесії Верховної Ради України та про ситуацію, що склалася в українському Уряді.

Напередодні, 20-го липня, в Києві відбулася зустріч заступника голови Ради Міністрів Соціялістичної Республіки В'єтнам Чан Ді Клеона та першого віцепрем'єра України Валентина Симоненка. Переговори закінчилися підписанням ряду документів, серед яких є протокол між Україною та В'єтнамом про достави товарів і надання послуг у 1992 році, угода про співробітництво в галузі поштового і електронного зв'язку, угода про торгове судноплавство. Чан Ді Клеон дав пресову конференцію для українських журналістів, під час якої заявив, що візита урядової делеґації В'єтнаму в Україну є першим кроком у розвитку всебічних відносин між обома державами.

У вівторок, 21-го липня, в Україну прибула група французьких інспекторів для контролювання виконання договору про звичайні озброєння в Европі. Перевірка почалася з міста Артемівського.

В понеділок, 20-го липня, голова ВР України І. Плющ зустрівся з представниками ділових кіл Туреччини, які виявили бажання допомогти Україні в ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Держава Багрейн і Україна, маючи намір зміцнювати відносини і розвивати двостороннє співробітництво у різних сферах, прийняли рішення встановити дипломатичні відносини на рівні посольств.

Відкрито пам'ятник Степанові Бандері

Стрий, Львівської обл. (УНІАР). — Тут 28 червня у рамках святкування 50-річчя створення УПА і на честь цієї дати відбулося відкриття пам'ятника Провідникові революційної ОУН Степанові Бандері. Його відкрито на площі біля гімназії, де вчився молодий Бандера. У святі взяли участь гості з діяспори, сестри Степана Бандери Оксана і Володимира, голова ОУН і Антибільшовицького Бльоку Народів Ярослава Стецько, народні депутати України Степан Хмара і Віталій Романюк, а також представник Президента у Стрийському районі Шрамов'ят.

На відкритті пам'ятника було присутньо близько 20 тисяч осіб. Заплянованo також спорудити меморіял на цвинтарі, де поховані воїни УПА, завершити обладнання експозиції в Музеї-садибі Степана Бандери, а також впорядкування могил воїнів УПА.

Українські спортовці вирушили до Барсельони

Москва. — Звідси до Барсельони вилетіла група українських спортсменів, яка у складі дружини СНД візьме участь у XXV Олімпійських іграх. Всього в Олімпіяді бере участь 82 спортсмени з України.

Президент Леонід Кравчук прощав українських олімпійців та висловив надію, що вони гідно виступатимуть на Олімпіяді і в еспанському небі не один раз замайоріє синьо-жовтий прапор і пролунає державний гимн України.

Перший транспорт сільських тварин із ЗСА пішов в Україну

Мт. Лорел, Н.Дж. (д-р Є. Ґіль). — Одною з важливих підстав економічного розвитку в незалежній Україні є плекання хліборобства та сільського господарства, невід'ємною частиною якого є тваринництво.

Як повідомляють з Департаменту хліборобства у Вашінґтоні, 23-го травня ц.р. відлетів з Денверу до Києва вантажний літак з 85-ма тваринами породи „Анґус". У повідомленні сказано, що Україна є першою країною колишнього СССР, що склала умову з американськими годувальниками тварин з метою підвищити генетичну якість скота в Україні. Домовлення між представниками урядів обох держав та американськими фірмами тривало приблизно два роки. Йдуть розмови про постачання американцями інших високоякісних генетичних матеріялів, як расового сімени, ембрионів, а також расових свиней та домашньої птиці.

Укладення договорів ускладнювалось тому, що договори поміж ЗСА та СССР уневажнено, а виготовлення нових протягалось через відсутність відповідних законів в Україні та брак протоколів для запевнення безпеки і здоров'я тварин під час транспортування та після причалу в Україні. Американські ветеринарні лікарі допомогли своїм колеґам в Україні випрацювати потрібні документи. В тій цілі, щоб уникнути несподіванок, усі тварини перейшли через кількатижневу перевірку на терені ЗСА й опісля в Україні. В цьому часі ніяких захворінь у тварин не помічено. Всі тварини демонстровано на київській світовій виставці в червні ц.р. Слід згадати, що під час лету літак був заосмотрений зміцненою системою охолоджування та ветеринарною опікою. Особливу увагу приділено досліджуванні транспортового „стресу" тварин під час 20-годинного лету.

Американська ветеринарна служба висловила признання українцям за вияв ініціятиви для продуктивної співпраці та підкреслила помітну тенденцію приватних бизнесменів в Україні перебрати ініціятиву в плеканні тваринництва в свої руки.

Нові мистецькі програми для гостей Союзівки

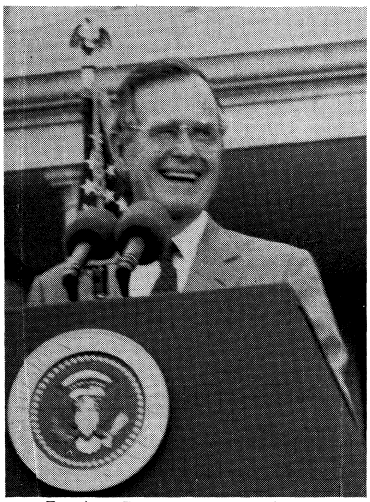
Союзівка (Г. Колесса). — Тут наступного вікенду, 25-26-го липня, шанувальники мистецтва зможуть побувати на концерті вокально-інструментального ансамблю „Червона Рута" з Торонто, Канада, який відбудеться в залі „Веселки", початок о год. 8:30 вечора. А в головному будинку оселі проходитимуть дві виставки: графіки Якова Гніздовського та ткацтва Зенoвії Гулей.

Творчість Я. Гніздовського високо оцінена критиками міжнародного маштабу. Його твори прикрашають стіни Музею вишуканого мистецтва в Бостоні, Клівлендського музею мистецтва, Філядельфійського мистецького музею, Публічної бібліотеки Ню Йорку, Конґресової бібліотеки та Білого Дому у Вашінґтоні, Піттсбурґського інституту ботанічної документації „Гант", Мистецької ґалерії у Вінніпезі, мистецької ґалерії „Бирнабі" в Британській Колюмбії, інтер'єри українських музеїв і церков та приватні колекції. Багатьом відомі його оформлення книжок, виконані з вишуканістю та невичерпною фантазією. Дружина мистця Стефанія передала до України понад 150 дереворитів та вісім афіш, які тепер знаходяться у музеях Києва, Львова, Тернополя, Івано-Франківського, Чернівець, Борщева та Пилипівки Тернопільської області (Пилипівка — батьківщина мистця). В Україні знаходиться також портрет Володимира Кваса, колишнього довголітнього управителя Союзівки, який великодушно подарував цей портрет Українському Національному Музеєві у Львові. Слід додати, що це покищо єдиний приклад олійного живопису Якова Гніздовського, який знаходиться в Україні.

Виставку творів мистця на Союзівці провадитиме його дружина Стефанія.

(Закінчення на стор. 4)

Дж. Буш виступив в Ню Джерзі і прославляв свободу народів

Президент Дж. Буш промовляє в Ґарфільді (фото: ред. Х. Лев)

Ґарфілд, Н. Дж. — Американські засоби масової інформації, а зокрема газети великої метрополії Ню Йорку, Ню Джерзі і Коннектикат, повідомили про успішний виступ президента Джорджа Буша, який у своїй передвиборчій кампанії зупинився у нюджерзькому повіті Берґен, надіючись зрушити з місця міжнаціональну республіканську коаліцію голосуючих, яка значно допомогла йому виграти президенські вибори в 1988 році.

Послухати Президента прийшли понад 5,000 осіб зацікавлених теперішньою політикою республіканців, особливо в нинішніх змінних обставинах, після упадку комуністичного СССР і проголошення незалежности народами Центральної і Східньої Европи.

Президент Дж. Буш, виступаючи в Ґарфілді у російській православній церкві Трьох Святих, заявив, що голосування на республіканську листу і перевибір його на Президента ЗСА втримає Америку сильною і спричиниться до скріплення миру в цілому світі, в тому числі у Східній Европі, на території колишнього СССР, а може навіть до зміни політичної ситуації на Кубі, у Китаю, В'єтнамі і Північній Кореї.

Президент проголосив Національний День Свободи, як частину програми Тижня Поневолених Націй, який згідно з федеральним законом відзначували українці й інші національні групи кожного третього тижня в липні.

Крім того президент Дж. Буш порушив проблеми міжнародної співпраці, свободи колись поневолених народів, вимінивши між ними на першому місті Україну і український народ, який намагається тепер з допомогою ЗСА й інших народів, відбудувати свою державу. Він наголошував також моральні вартості, виховання, пошанування законів тощо.

„Нарешті поневолені Москвою народи стали вільними, — заявив президент Дж. Буш, — але наша праця ще цілком не закінчена". Буш заявив присутнім, серед яких було чимало емігрантів з Куби, що він буде першим Президентом ЗСА, якщо його перевиберуть 3-го листопада, який стане ногою на землю вільної демократичної Куби.

В користь Буша виступали на зібранні також поодинокі представники національних груп, декляруючи свою підтримку для Буша і Республіканської партії.

РЕСПУБЛІКАНЦІ УЗАЛЕЖНЮЮТЬ УСПІХ ВИБОРІВ ВІД ВНУТРІШНІХ ЗМІН

Вашінґтон. — Велике число провідних республіканців, в тому числі конґресменів і сенаторів та близьких дорадників президента Джорджа Буша, узалежнюють успіх президентських виборів від внутрішніх змін до яких вони закликають Президента.

Знайшовшись під тиском прихильників змін, число яких кожного дня збільшується, головно тих, які доpаджують Дж. Бушеві підібрати собі іншого кандидата на віцепрезидента, Буш був змушений в середу ввечорі, 22-го липня заперечити поголоски, що він має намір „пожертвувати" Дена Квейла прихильникам змін, змінної тактики і загальній публіці. Він заявив, що „я навіть ніколи не застановлявся над такою зміною".

Керівники Республіканської партії, які дещо зажурені вислідом опублікованих опитів, які вказують на спад популярности Дж. Буша і зростом демократичного кандидата Билла Клінтона, не покидають думки, що їм таки вдасться переконати Президента про користі змін і перебудову виборчого комітету, який нібито мав би очолити теперішній державний секретар Джеймс Бейкер, який успішно вів таку ж кампанію в 1988 році. Сам Бейкер, не зважаючи на офіційні повідомлення засобів масової інформації, покищо заперечує таку можливість, хоч сам мабуть переконаний, що він не встоїться під наростаючим тиском республіканців і їхніх симпатиків.

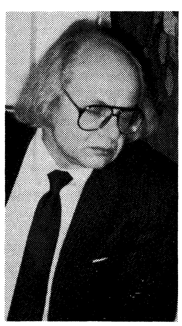
Дві групи сенаторів-республіканців відбули, як заявив сенатор Алан К. Симсон, лідер республіканської меншости в Сенаті, окремі наради у справі дальшої виборчої кампанії в користь президента Дж. Буша і застановлялися, що ще можна б зробити чи змінити, щоб надати цій кампанії притягаючої сили. Принаймні половина з 15-ти сенаторів, присутніх на згаданих нарадах, висловились за підбором нового кандидата на пост віцепрезидента у переконанні, що така зміна принесла б тільки користь республіканській кампанії.

Головною справою наради Федерального виборчого комітету була також справа Д. Квейла, хоч там думки були різко поділені. Противники такої зміни висловили думку, що зміна може викликати у демократів і тих ліберальних кіл, які підтримують Б. Клінтона, переконання, що республіканці зі страху готові пожертвувати кожним провідним членом.

Президент натомість не залишив навіть найменшого сумніву, що він кандидуватиме разом з Д. Квейлом, не зважаючи на поглоски, що жінка Квейла терміново хвора і він, мовляв, сам попросить не брати його кандидатури до уваги. Запитаний кореспондентами чи кандидатура Квейла „захитана", президент Дж. Буш заявив дуже рішучо, що ні, а радше навпаки і що всі спекуляції довкола цієї справи є „звичайною видумкою".

Бейкер, подорожуючи по країнах Близького Сходу заявив кореспондентам, що „поки ви не почуєте підтвердження від самого Президента, ви й так мені не повірите".

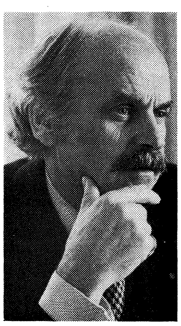
І. ДРАЧ, З. БЖЕЗІНСКІ І Б. ГАВРИЛИШИН ОТРИМАЛИ НАГОРОДИ

І. Драч

З. Бжезінскі

Б. Гаврилишин

Київ. — Вже вдруге присудження річних премій Фундації Омеляна і Тетяни Антонвичів відбулось тут в столиці України. Цим разом, в Українському Домі, на врочистій церемонії, лавреатами фундації стали Іван Драч, Збіґнєв Бжезінскі та Богдан Гаврилишин — перший за літературний твір, поему „Чорнобильська Мадонна", а другі два за їх вагомий вклад у захист і розбудову української державности.

При вщерть виповненій авдиторії, серед якої були приявні попередні лавреати — Емма Авдієвська, Ліна Костенко, Іван Дзюба, Валерій Шевчук та за президіяльним столом засіли фундатори, Омелян і Тетяна Антонвичі, члени жюрі, — Іван Фізер, Марта Богачевська, Микола Жулинський та Богдан Кравченко. До Президії було зарпошено також амбасадора ЗСА Романа Попадюка та голову Спілки Письменників України Юрія Мушкетика. Недалеко поруч засіли лавреати.

Врочисте засідання відкрив М. Жулинський, радник Президента Леоніда Кравчука, який з'ясував унікальну ролю фундації в культурному житті діяспори і України впродовж її десятилітнього існування.

Омелян Антонович, голова фундації, привітав лавреатів і присутніх, звертаючись до них такими словами: „Навряд чи який інший рік, як рік проголошення незалежности України, міг би бути для нас кращий. Вибір наш припав на особи, котрі, кожний у своїй сфері діяння і на свій лад допомагали українському народові в його історичному, життєвоваroмому виборі 24-го серпня і 1-го грудня 1991 року".

І. Фізер, голова жюрі, у вступному слові, з'ясував причини чому з 20-ти до цього часу нагороджених лавреатів було тільки п'ять із материка. Фундація, він сказав, свідомо і зумисно втримувалась від цих нагород, бо вони, як правило, доводили б до репресій нагороджених. З розвалом совєтської імперії, в поле

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

СЕРБСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Слободан Мілошевіч відкинув пропозицію післанця Европейської спільноти лорда Каррінґтона про скликання міжнародної конференції з приводу Косова. Він заявив, що доля населеної албанцями провінції є внутрішньою справою Юґославії. Населення Косова становить 1.9 міл. осіб, з них понад 90 відсотків — албанці. Спостерігачі не сумніваються, що Косово буде наступною ареною кровопролиття в колишній Юґославії після Хорватії і Боснії. У вівторок, 21-го липня, лорд Каррінґтон мав зустріч у Лондоні з лідером косовських албанців Ібрагімом Руговою. Ругова погодився на переговори з Мілошевічем в рамках міжнародної конференції, однак Мілошевіч, який в 1989 році жорстоко придушив албанське повстання в Косові, не прийняв ідеї таких переговорів.

НА ДОРУЧЕННЯ ПРЕЗИДЕНТІВ України і Росії керівник Служби Національної Безпеки України Євген Марчук і міністер безпеки Росії Віктор Баранніков підписали угоду про співробітництво і взаємодію між органами безпеки обох держав. У спільному комюніке сторони висловлюють готовість обмінюватися інформацією в питаннях боротьби з контрабандою, організованою злочинністю і наркобизнесом.

МОСКОВСЬКИЙ ТИЖНЕВИК „Вєсті" повідомив, що в колишньому СССР було не 280 міл. осіб, як засвідчив перепис населення 1989 року, а на 123 міл. більше — 400 міл. осіб. Вони були в основному сконцентровані в таких містах-двійниках, як Арзамас-16, Челябінськ-93 та ін. Тим часом плянова економіка робила свої розрахунки, виходячи з офіційної цифри. Це ще одна причина, чому в країні катастрофічно бракувало харчів, мешкань, предметів першої необхідности. „Вєсті" підкреслюють, що про цю ситуацію знав і Ґорбачов, і Єльцин.

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 21-ГО ЛИПНЯ, перед сенатською банковою комісією звітував Алан Ґрінспен, голова Федеральної ради валютних резерв, і треба сказати, що у його циферних звідомленнях не можна було знайти великого оптимізму про економічне поліпшення в країні. Навпаки, він з великою обережністю говорив про скоре поліпшення, але не подав жодних реченців. Одначе він підкреслив, що відсоток безробіття в країні залишиться у 7 відсотках до кінця 1992 року. Звітування А. Ґрінспена не є корисним покажчиком для Уряду та перевибору Джорджа Буша на ще одну каденцію у Білому Домі.

У ПРОТИЛЕЖНОСТІ ДО широко публікованих вісток про те, що американці закривають свої фабрики в Канаді, велика кількість американських підприємств без зайвого розголосу поширює свою діяльність в тій країні. Обраховують, що американські підприємства в Канаді принайменше створили таку саму кількість місць у нових фірмах і підприємствах, як зліквідували при закритті фабрик. Економісти ці зміни приписують вільній торгівлі, що її ЗСА з Канадою розпочали від 1-го січня 1989 року. Одначе пересічний канадець, не зважаючи на твердження знавців про зміцнення канадської економіки, дальше з недовір'ям спостерігає свого південного сусіда, підозріваючи його у зазіханні на економічну домінацію.

ВІДОМЕ В АМЕРИЦІ підприємство Сірс, Робак і Ко. погодилось виплатити 200,000 дол. своїм клієнтам, зокрема тим, що привозили до направи свої авта. Йдеться про ґаражі Сірса в Ню Джерзі, де стейтовий прокуратор Роберт дел Туфо заявив, що ці гроші будуть використані на перевірку справи направи авт у цілій країні, бо механіки часто направляли речі, які цього не потребували тільки для того, щоби заробити більше грошей.

ЧОТИРИ АМЕРИКАНСЬКІ середньошкільники, які брали участь у хемічній Олімпіяді, що її ще в 1968 році започатковано в Східній Европі, а цього року вона проходила у Піттсбурґу, ЗСА, довідалися два дні тому, що саме вони здобули для ЗСА четверте місце у цій престижевій Олімпіяді. Змагання проходили у 20 мовах від 13-го до 17-го липня у Піттсбурґу та Вашінґтоні, де учасники писали п'ятигодинні іспити та п'ятигодинні практичні ляборaторійні завдання. Середньошкільники ЗСА здобули одну золоту медалю, дві срібні та одну бронзову, що й дало їм загальне четверте місце після Китаю, Мадярщини та Польщі.

З УВАГИ НА МОЖЛИВИЙ відхід державного секретаря Джеймса Бейкера на нову посаду провідника виборчої кампанії президента Джорджа Буша, виникають припущення, що його місце у Державному департаменті візьме його заступник Лоренс Іґелберґер, що на думку інших високих урядовців зовсім не змінить напрямку американської закордонної політики. Демократи обвинувачують республіканців у несерйозному ставленні до державних справ. Одначе зі сторони Президента чи самого Дж. Бейкера не було жодних коментарів в цій справі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Визначено межу збройних сил України

У невеличкій новинці у „Ню Йорк Таймсі" подано надзвичайно цікаву історичну подію з Відня з 6-го липня ц.р. п. з. „НАТО і східні країни підписали договір про їхні війська". Лідери членських країн Північно-Атлантійського пакту (НАТО) підписали у Відні проєкт договору, в якому визначено межу збройної сили всіх колишніх сателітних країн. Туди входить шість колишніх сателітних держав, як теж усі колишні членські держави СССР — за вийнятком Вірменії, Азербайджану і Молдови, себто країн, в яких все ще є неспокій та не наладнали мирних взаємин з сусідами. Те саме стосується країн колишньої Федерації Юґославії. Проєкт пакту, підписаного у Відні, був підписаний у Гельсінкі, на конференції Безпеки і співпраці з участю 62-ох держав. Цей військовий пакт стосується тільки наземних і летунських збройних сил, — не торкається морської фльоти. Росії признано право мати суходільну армію найвище 1,400,000. Ще за Міхаїла Ґорбачова мала суходільну армію около 4 мільйони. Україна може мати армію числом 450,000 вояків, з'єднана Німеччина отримала право мати військо до висоти 345,000. Америка, яка зменшила своє військо в Західній Европі до 100,000 вояків, може підвищити його до 250,000.

Ця вістка, що її подало Аґентство Ассошіейтед Пресс, насуває різні рефлексії. Пригадуємо, що коли тільки Верховна Рада України рішила створити власну армію розміром 400,000 — на Заході піднявся крик про народження українського „мілітаризму". Критиковано ніби надто високе число, подаючи за приклад Німеччину з її 90-мільйоновим населенням, якій сильно обмежено збройні сили, як передумову з'єднання двоїх її розділених частин, з остраху перед відродженням німецького мілітаризму. Створення окремої української армії розлютило деяких російських неділимців, які все ще вважали, що 11-тичленна Співдружність Незалежних Держав, повинна мати одну спільну армію. Найпристойніше поводився Боріс Єльцин який зразу признав Україні право до власної армії. Теперішній Гельсінкський пакт, санкціонований всіми членськими країнами НАТО, у тому числі на першому місці Америкою, кладе край всім отаким застереженням і сумнівам.

Визначені межі не значать, що кожна країна мусить використати право до самої висоти. Власна армія є одним з найголовніших атрибутів самостійної держави. Але це великий економічний тягар. Уряд в Україні, зокрема військовий міністер та організатор української армії генерал-полковник Костянтин Морозов єдино авторитетні визначити межі рідної армії з тим, що її можна часом довести до 450,000 душ. Українська армія покищо зодягнена у давні уніформи із зазначенням на раменах чи комірах її окремішности.

Україна є державою аґресивною, її армія є для береження миру, безпеки і спокою, ради амбіції і назверхнього ефекту Україна покищо, мабуть надто вбога, щоб творити непотрібну їй велику збройну силу. Дуже добре сталося, що лідери західнього світу признали, що Україна має право до рідної армії і то поважної числом. Будучи з відвідинами в Америці (на запрошення від секретаря оборони Ричарда Чейні, генерал Морозов не подав числа творення армії, але сказав, що з-посеред стаціонованої в Україні колишньої совєтської армії більше військовиків склали добровільно присягу вірности Україні, як їх можна взяти до армії. Зголосилися теж десятки тисяч добровільців з-поза меж України, замешкалих на території інших колишніх членських країн СССР.

Включення України до сиґнаторів цього нового міжнародного військового договору — це ще один факт включення України, як самостійної держави, у міжнародний форум усіх країн світу. Військо не повинно виконувати поліційних функцій. Реґулярна армія має свої завдання. Але Уряд може послужитися нею, коли треба.

НЕ ПРИПИНЯЮТЬСЯ СУТИЧКИ між ісляминськими фундаменталістами і поліцією в столиці Альжиру. Поліція арештувала 77 учасників антиурядових виступів. Мусулманські фундаменталісти активізувалися після того, як стали відомі судові вироки двом лідерам Ісламського фронту спасіння.

Микола Руденко

РАЗ НА ТИСЯЧУ РОКІВ

II

Коли ж опозиція почала вимагати відставки Уряду В. Фокіна, а Уряд вирішив самоусунутись, бідний віцепрем'єр зовсім заплутався: подавати йому у відставку чи не подавати? Він то подавав у відставку, то повертався на свій пост, дивуючи такою непослідовністю широкі кола громадськости. Тоді Л. Кравчук вирішив йому допомогти: своїм указом звільнив В. Ланового з посади віцепрем'єра.

Світова преса засудила Л. Кравчука за цей необачний крок. Президентові зайвий раз нагадують, ким він був у недалекому минулому та докоряють, що він усунув найталановитішого в Україні економіста. Насправді ж він усунув не економіста, а віцепрем'єра — усунув за непослідовність і безпринципність у критичній ситуації.

Та розглядаючи цей конфлікт, більшість журналістів схиляються до думки, що Л. Кравчук і В. Лановий розійшлися в чомусь значно важливішому, ніж згадана протокольна сутичка: йдеться про концепції економічних реформ — тут бо колишній віцепрем'єр і президент перебувають на протилежних полюсах. Мовляв, Л. Кравчук тягне мотузка в бік милих його серцю соціялістичних методів господарювання, а Лановий наполягав на широкій приватизації. Дехто пояснює конфлікт іще простіше В. Лановий за економічні реформи, Л. Кравчук — проти. Йому, мовляв, і так добре.

Тим часом уже розпочалися жнива на Кубані та на півдні України. На Кубані врожай непоганий, в Україні чудовий по 50 — 60 центнерів з гектара. Але ж ось що відбувається на Кубані: хлібороби й досі не знають, за якими цінами держава купуватиме в них хліб. Самі ж вони наставлені так, аби не продавати дешевше, ніж 15,000 карбованців за тонну. Якщо держава не задовольнить їхньої вимоги, вони продаватимуть хліб кому завгодно, але ж не державі. Настрій у хліборобів кепський, похмурий — і їх можна зрозуміти: це ж по суті конфлікт із власним народом, якому доведеться купувати по 30 карбованців хлібину. А нещодавно люди купували ту ж саму хлібину за 30-50 копійок. Чи легко це пережити? Щоправда, тепер інші гроші, але ж хліб подорожчає в 100 разів! Раніше уряд оберігав ціни на хліб, не відпускаючи їх на штормові хвилі ринку. Та чи можна це робити й далі?

Припускаю (хай умовно), що уряд Б. Єльцина не прийме вимог кубанських хліборобів, а вони, хлібороби, не дадуть хліба державі. Тоді міське населення (а його переважна більшість!) активно виступить на боці Уряду. Отже місто повстане проти селянства. Ніхто не візьме до уваги селянських пояснень: якщо й надалі держава купуватиме зерно за копійки а сільгосптехніку продаватиме... за мільйони... — землеробство взагалі переведеться, продукти харчування перестануть вироблятися. Адже ж сьогодні ціни на хліб не покривають витрат на його виробництво. І все одно міські люди цих арґументів не зрозуміють, бо протягом семи десятиліть держава їх привчила думати цілком протилежно. І тоді справді настане катастрофа: горе суспільству, де продукування харчових товарів стає невигідним!

Тут ми потрапляємо в самісіньку серцевину суспільних конфліктів, — що нині клекочуть у країнах СНД — конфліктів, які були закладені в економіку СССР разом з колективізацією. Совєтська система розвалилася саме тому, що Компартія розбудовувала державу й промисловість за рахунок глибокого виснаження землі, селянства та сільського господарства взагалі. Це виснаження настає тоді, коли продукти землеробства купуються за безцінь (а по суті з року в рік конфіскуються державою), в той час, як промислові вироби та служба в державних установах поціновуються вельми високо. В цьому разі економічна піраміда перевертається дном догори. На горі виникає широка плятформа для генералів, високих урядовців та інших елітарних суб'єктів. Вони не схильні думати про те, що піраміду хитає вітер і вона ось-ось упаде, скинувши їх у грузьке багнище і саме тому, що вони взагалі не здатні думати, це нарешті і сталося.

Та ось я й сьогодні бачу повне нерозуміння того, що відпущення цін належить розпочинати саме з продуктів сільського господарства, а не з промислових житлових або торговельних об'єктів. Верховна Рада дискутує про відпущення цін у торгівлі, промисловості тощо, але так і не доходить до відпущення цін на зерно. І саме тому ґальмує інфляція. Наші економісти ніяк не збагнуть, що сільське господарство (не промисловість, не торгівля!) є вічним ґарантом цін — звісна річ, якщо ціни не запроваджуються Урядом. Та якщо вони запроваджуються, економіка посувається до повного самозруйнування.

Продовження буде.

Д-р Павло Джуль

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ

II

Їм противорічать консервативні середовища суспільства, в першу чергу Католицька Церква, які обстоюють істину, що життя починається від хвилини запліднення і що в той момент зародок стає людиною з усіми належними їй правами.

Для лікаря штучне переривання вагітности стає складним медично-етичним питанням. Комісія для справ етики Американської академії акушерів і гінекологів (АААГ) стоїть на становищі, що тільки зародки здатні до позаутробного життя мають статус пацієнта. Упродовж першого триместру вагітности зародок є тільки функціонально-автономною одиницею матері, яка має право рішати про його долю.

Ця Комісія також уважає, що акушер має професійне й особисте або приватне сумління. Одне керується юридичним обмеженнями, а друге релігійними засадами. Тому примушувати лікаря переводити аборг є морально й етично не виправданим.

Евтаназія інакше — вбивство з милосердя, це не вповні охоплене законами, тому його вважають як самогубство (коли зроблене хворим) або злочином (коли переведене іншою особою). Поняття, що евтаназія є морально виправданим актом сягає далеко в історію людства. Її дозволяли Сократ, Плято і стоїки, але Гіппократ у своїй клятві вважав її злочином. Евтаназію також забороняє християнська релігія, яка вважає її смертельним гріхом, бо противоїчить п'ятій Божій заповіді: „Не вбивай".

У ЗСА дискусію на тему вбивства з милосердя загострили в останньому часі два випадки. Перший — це самогубство Джанет Аткінс, в якої появилися перші об'яви хвороби Альцгаймера. Вона спричинила самогубство за догомогою т. зв. машини смерти, сконструйованої дітройтським патологом Джеком Кеворкіяном. Він сам не вводив смертельного засобу, але вклав хворій унутрішньовенну трубку і дав їй вказівки як користуватися його пристроєм. Вона сама вже натискала на відповідні ґудзики і цим уможливлювала вільний доплив отрути у вену. — Другий випадок — це прилюдна сповідь лікаря надрукована в медичному журналі Американської медичної асоціяції (АМА). Він зворушливо описав страждання і поступову смерть хворої на левкемію, якій він приписував щораз-то більшу кількість снотворних засобів із надією, що коли її терпінням не буде меж, вона використає ці ліки для вічного сну. Вона, вкінці, мабуть, відчувши його наміри, так і зробила.

Немає сумніву, що у випадку смертельної хвороби, компетентний пацієнт може продовжувати паліятивне лікування або від нього відмовитися. Це є його вільний вибір. Однак, лікаря обов'язком є продовжувати життя, а не допомагати його кінчати. Хворі не мають такого права, щоб вимагати смерти з рук лікаря.

Евтаназія є морально невиправданим актом, тому що під сучасну пору можна успішно контролювати біль і нести духову й фізичну полегшу хворому та вможливити йому зберігати людську гідність до кінця життя (програма госпісів).

Евтаназія заперечує суспільну ролю лікаря, бо кидає на нього неґативне світло, як на спричинника смерти і підриває довір'я до медичної професії.

Евтаназія ставить лікаря у конфлікт із присягою Гіппократа, яка завжди була й далі буде моральним дороговказом для лікаря. Заборона брати участь в акті т. зв. милосердного вбивства ставить лікаря у традиційну ролю цілителя людських тіл. Тут одначе треба пам'ятати, що є велика моральна різниця між продовжуванням терпіння і плянованим актом переривання життя. Лікар не є Богом, і скоріше чи пізніше прийде час, коли доведеться кожному з нас попрощатись із цим світом.

У наш час не менше пекучою справою є також продовжування життя хворим похилого віку і хворим у коматозному стані. Тут, крім морально-етичних проблем, важливу ролю відіграють також фінансові обтяження у виді високих коштів лікування. У 1989 році видатки на медичне обслуговування у ЗСА сягали 0.5 мільярда долярів, що становило 11.1 відс. державної валової продукції. Кошти лікування убогих і хворих похилого віку зросли від 70 мільярдів долярів у 1982 році до 111 міль. дол. у 1987 році. Що донедавна головним завданням лікаря було продовжувати життя за всяку ціну, бо так вимагали етичні закони, які говорили, що людське життя має неоцінену вартість. Це були часи, коли медичні спроможності були ще примітивні, а фінансові ресурси необмежені. Однак тепер розвиток медичних і технологічних наук відкрив перед лікарями незбагненні можливості продовжувати життя, незважаючи на його вартість. Тепер суспільство зрозуміло, що людські можливості мають дефінітивні межі. Лікарі не можуть вилікувати всіх. Багато із виздоровлених залишаються у немічних фізичних і духовних станах і вимагають постійного медичного піклування. Тепер лікарі мусять робити крайньо важкі рішення, хто має жити, а хто вмерти. Такі рішення відносяться в першу чергу до хворих із старечою склерозою мозку, до хворих на недугу Альцгаймера, до спаралізованих і прикутих до ліжка осіб та осіб у коматозному стані. Всі вони потребують штучного харчування, постійної механічної

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Р. Рибак

Остання розмова

(Спомини про Іванну Климовську)

Спомини приходять зовсім несподівано... Вони ж не заповідають ані місця, ані дати, ані години... Тоді крізь пожовклі листки пам'яті продирається тут і там промінь за променем ясного світла, яке не здужала ще притемнити мряка забуття... неначе фата морґана прояснюються картини минулого... І зображення стаються такі живі, такі близькі, неначе б це події вчорашнього дня...

Десять років тому був спокійний березневий четвер і здається домашній годинник вказував на другу годину по полудні. Нагло гострий дзвінок телефону різнісся по хаті. Я підняв слухавку та у віддалі почув жіночий голос.

— Тут Іванна Климовська.

— Вітаю вас пані Язичинська — відповів я, бо знав, що вона дозволяла мені вживати її акторське прізвище.

— Мій чоловік — продовжувала — прохав переказати, що...

Вичерпавши тему, продовжувала.

— А тепер я маю особисту справу до вас.

— Слухаю, — відповів я з зацікавленням.

— Подобався мені той останній ваш нарис у „Свободі".

Я щиро подякував за признання, а від себе додав, що мене знова цікавили вістки у пресі про її успішні виступи і подорожі до Парижу, Лондону, ба навіть до святої Землі, не згадуючи про інші американські міста.

— А знаєте, — перебила — вона, — Якраз вернулася з виступу у Дітройті, де була вже другий раз і запросили знову. Знаєте, там дуже гарні люди і я почуваюсь так як вдома хоча мій дім є у Філядельфії.

— Здається мені, що знаю причину ваших успіхів — завважив я.

— Скажіть, прошу, але так зовсім щиро — прохала.

— На мою думку — виснював я — наша громада жадна правдивої розваги а ви створили форму легкого жанру, де вибираєте слова зі сильним говірковим забарвленням і вбудовуєте їх у особливу ситуацію, яку легко розуміє слухач, а що найважливіше знає, коли є сатира, а коли приходить гумор.

— Дуже цікаво — відповіла, а по хвилині мовчанки докинула — я вертаюсь до Дітройту. Може маєте ідею про що мені говорити на сцені.

— Ви питаєте мене? — спитав я дещо заскочений.

— Ось бачите — виснювала, а серйозність відчувалось у кожному вислові — одне слово, одне таке малесеньке слівце може дати поштовх до опрацювання цілого нового матеріялу. Розмова перервалась... Запанувала тиша... Це дало мені змогу дещо призадуматись а відтак сказати:

— Дорога пані Язичинська ось надходить час Великодня і коли б так взяти, скажімо, тему писання писанок.

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПЕРЕМИШЛЬ ВДЯЧНИЙ ДІЯСПОРІ

В часі моєї недавньої подорожі в Україну мені довелося переїздити через Перемишль. Не надовго затрималася там, бо тільки через два дні, а все таки хотіла б поділитися з нашими перемишляками моїми враженнями.

Назагал місто змінилося дуже за 48 літ від нашого виїзду. Старі будинки з часів нашої молодости стоять знищені, занедбані й почорнілі від дешевої ґазоліни та забруднення. З давніх мешканців-українців немає майже нікого і може тільки хтось, так як я тепер, з'явиться раз на кількадесят літ, гляне на Сян, на хату в котрій виріс і на церкву та школу, до котрої колись ходив і — сумно йому стане на душі... Як прикро, що тут, де колись була база українського життя, де діяли різні установи, розвивалося церковне і суспільно-культурне життя та де жевріли наші молоді серця надією на краще майбутнє, тепер це місто під польським пануванням. Воно змінило свій вигляд, населення, втратило церкви, школи, словом все, що було надбанням тутешнього довголітнього населення. На вулицях, хоча сьогодні вже можна розмовляти українською мовою, відчувається далі, і то на кожному кроці, ненависть до всього, що українське.

Тому можу висловити тільки подив і признання для наших братів молодшого покоління, які після виселення, наново осілися в цьому місці і не тільки терпеливо зносять наруги й шикани зі сторони місцевих поляків, але вперто домагаються своїх прав.

І ось одним з прикладів їхньої національної свідомости та бажання передати її своїм дітям є осягнення в одержанні дозволу і приміщення на ведення школи з українською мовою навчання. У школі ім. Маркіяна Шашкевича при вулиці Смольки 10 якраз тепер минув один шкільний рік, де навчалося 143 дітей. Уже при перших кроках моїх відвідин в окремих клясах і коридорі мою увагу звернув порядок, зразкова чистота і приємний естетичний вигляд. Стіни прикрашені картинами різних українських мистців та малюнками дітей. В одній кля-

(Закінчення на стор. 3)

Федір Погребенник
Україна

СКАЖИ, ГОРІШЕ, СКАЖИ КОХАНИЙ...

II

— Боже, як ти міг допустити, що на це кохане обличчя смерть свою холодну долоню поклала? І ніхто, ніколи його не оживить! Тепер вона вся в білому, як весною вишня біля її хати...

— Від чого вона померла? Чи хороба її підкосила, чи жура зв'ялила. Я пішов навчатись у цей далекий Краків. Може, коли б я вернувся додому, був біля неї, то відігнав би і недугу, і розвіяв її жаль до мене...

— Пропало! її нема! Нема та й решта! У тій хаті, яку звеселяла і радувала, лежить холодна і німа. Перші грудневі морози скували вічною мерзлотою її серце — таке гаряче і бентежне...

Нагадував її слова, чув її голос. Бачив ті свічки, що миготіли в її узголов'ї вогняним кільцем, освітлюючи золоте волосся, що обрамлювало бліде обличчя.

Умерла, не дочекавшись весни...

Передумував хвилини, пробуті з нею, слова, сказані й написані їй. Був щирий з нею і відвертий. Любив її. У своїх почуттях до неї не сумнівався.

— Відколи я пізнав твою сестру, приходили на пам'ять рядки з його листа до Левка, відтоді і полюбив... зараз по запізнанні з сестрою наступила і переміна в мені. Не дивно, бо перший раз я полюбив...

Згадував, скільки раз аналізував себе. Робив це з дуже великої любови до неї. Можливо, що надто докладно вглиблювався в себе, надто довго роздумував, як будуватиме сім'ю. Мусів стабілізуватися, мати в руках свій хліб насущний... Чи не злякався труднощів життєвих, які вчепилися його вже в молоді роки? Боявся втратити її, але й не рішався зразу одружитися.

— Люблю її страшно, згадувалися йому слова до Левка. Для мене вона є ранком чудовим, уквітчаним красою всього світу. Ми полюбилися і не говорили собі про це — розуміли себе без слів. А може треба було частіше говорити, жити не лише поезією почуттів. Вона була вже на порі. Її ровесниці виходили заміж, а Євгенія мене чекала — і тужила. А тим часом вона впала в око податковому службовцеві з Городенки, набагато старшому від неї. Не вийшла за нього заміж. Чекала на мене. І не дочекалася... Згасла.

Що мені медицина, якої не люблю і хто-зна, чи закінчу свої студії. Завтра понесуть її у вранішню зимову мряку, на старий Серафинецький цвинтар, вкритий білими кам'яними хрестами. І її не буде... Залишиться лише в моєму серці, закарбується у ньому невимовним болем...

Доле, чого ти так з-замолоду кладеш на мої плечі такі тяжкі хрести...

*
* *

Багато болючих карбів поклало життя на його чутливе до людського горя серце, багато хрестів ніс він, як його Іван з „Камінного хреста", на своїх твердих мужицьких плечах... „... А потім прийде весна, і поле зазеленіє, і гріб зазеленіє, і люде забудуть...", — роздумував Стефаник над долею Євгенії у грудні 1897 року. А я не забуду свого питання: чи з любови, чи на сухоти вона померла?

Він не забуде її. Відвідуватиме родину Бачинських у Серафинцях, ходитиме на розмову до старого горіха, що під вікнами шепотів Євгенії: —

Не журися, він тебе любить...

Давно немає в саду Бачинських горіха, живого свідка Стефаникової любови (загинув однієї лютої зими, від нього залишився лише приземкуватий пень), нема й тієї хати, що вікнами вбирала в себе багато світла, яка чула голоси Стефаника й Мартовича, в якій жила висока русява панна.

Ім'я її не забулося. Воно живе в поезії Стефаника „Раненько чесала волосся", в його листах, в автобіографічній новелі „Серце", де є такі прості і правдиві слова: „Євгенія Бачинська — моя перша любов".

*
* *

Людина живе любов'ю, яка поєднується із стражданнями. На життєвому шляху Стефаника зустрілося кілька таких жінок, любов до яких перепліталася з болями. Та доля з'єднала письменника з Ольгою Гаморак, яка зігрівала його родинним теплом, дала продовження його родові.

Остання...

(Закінчення зі стор. 2)

— Незла ідея, — відповіла. — Само вже приготування, писання а головно символіка; все це цікаво пов'язане з нашою традицією... треба б над тим подумати.

Сьогодні вже тяжко пригадати як це сталось, пані Іванна перейшла на свої особисті справи і оповідала:

— Мій батько, хоча був ремісником та москвофільських поглядів передплачував усі українські часописи у Галичині. Ми з братом читали їх кожного дня. Ця звичка затрималася у мене і донині, бо краще почуваюсь якщо прочитаю українську пресу „від дошки до дошки".

Згадувала вона і про це, що незважаючи на учительський вишкіл заміняла школу на банк, однак не змінила політичного наставлення, бо залишилася вірна підпіллю... На еміграції в Німеччині слідкувала особливо за німецьким легким жанром, що вживає діялект. Це вплинуло на її творчість, її успіхи на сцені цю увінчались літературною нагородою... Згадала теж недавню поїздку до Ізраїля і щиру поновну зустріч з товаришкою дитячих років, якій врятувала життя під час Другої світової війни. За цей геройський чин у Філядельфії очікувало на неї високе відзначення і ... прикрість докучливих завваг анонімних голосів у телефоні, що підірвали їй здоров'я!...

І. Климовська

Я слухав і дивувався, що вона говорила до мене так прямо з душі. Слухав уважно і навіть думка не промайнула тоді, що за кілька днів на сторінках „Свободи" побачу її знімку з великим написом: „У Філядельфії померла Іванна Климовська".

Сучасні...

(Закінчення зі стор. 2)

підтримки дихальної і серцевої функцій.

У ЗСА майже кожне припинення хворим технічних систем, що підтримують їхнє життя викликає в пресі жваві дискусії на тему, хто має право і моральний обов'язок вимикати в таких випадках електричний струм. Рада для етичних і юридичних справ при АМА зформулювала минулого року опінію юридичного характеру про припинення життєпродовжувальних заходів безнадійно хворим. Там читаємо, що лікар має два найважливіші суспільні і моральні обов'язки. Коли виконування одного з них суперечить другому, то бажання хворого завжди має остаточне слово. Якщо хворий не є компетентний діяти у своєму власному інтересі і не залишив дальших вказівок у своєму заповіті, то про долю хворого рішають члени його родини або призначений судом опікун. Притомним хворим, які є обізнані та докладно поінформовані про безнадійність дальших медичних заходів, лікар повинен робити все можливе, щоб полегшити біль. Він може також перервати дальше лікування і дозволити хворому вмерти з людською гідністю. Одначе, не може це робити з наміром, щоб спричинити смерть. Коли хворий перебуває у коматозному стані, без показань на покращання, штучне продовжування вегетативного стану не є морально виправданим. Лікуючи смертельно хворих, непритомних осіб, належить завжди зберігати їхню людську гідність.

Важливі морально-етичні рішення щодо життя і смерти роблять тепер часто не лікарі, а бюрократи на основі фінансових міркувань. Мабуть, у таких рішеннях лікарі брати участь і не будуть. Тут існує велика небезпека, що фінансова проблематика вкрадеться у процес діягностичних і терапевтичних міркувань. Тоді він перестане бути лікарем тіл і душ, а переміниться у суспільного бюрократа.

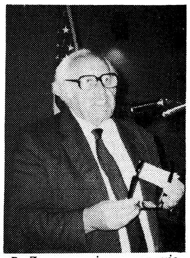
Українські моряки представили свою державу

Джерзі Сиіті, Н. Дж. (Р. Р.). — Величаво відсвяткували американці День Незалежности ЗСА та 500-річчя відкриття Америки Христофором Колюмбом. Нуртуючий і без того Ню Йорк у ті дні був ущерть наповнений музикою, концертами, парадами, феєрверками. Святкування досягли апогею 4-го липня, коли 240 кораблів з різних країн світу, обпливли Острів Свободи, увійшли в гирло Гадсону і рушили вгору до Вашінгтонського мосту.

Від самого ранку обидва береги ріки ожили тисячними святковими людськими роями, над якими то тут, то там зринали блакитно-жовті прапорці, навколо яких гуртувалися українці, а обличчя у них щасливі та врочисті. Відразу видно, що цей день для них особливий. Та і як йому не бути особливим, коли в нинішній величавій параді бере участь і український вітрильник „Товариш", вперше представляючи ще молоду незалежну морську державу — Україну. Напружено вдивляються українці крізь густий ранковий туман, щоб розпізнати написи чи кольори прапора на тому чи іншому кораблі. Один за одним, ніби привиди, пропливають у тумані вітрильники — американські, англійські, канадські, німецькі, голляндські... Вже й рахунок згубили. І здається, що всю оцю незвичайну ескадру привів з далекого минулого відважний мореплавець і що це йому салютують пушки з південного порту Мангеттену.

Повільно рухаються проти течії вітрильники й так само повільно здіймається вгору туман, розсіюється на донці, день поволі яснішає. Аж ось вдалині, з боку Верозанського мосту з'являється черговий красень-вітрильник, якого на вході в гирло Гадсону вітають могутні кольорові водограї та 20 пострілів з гармати. „Чий це? Чий це?" — перепитують одні в одних американці, бо корабель іде ближче до мангеттенського берега, а ми стоїмо на протилежному боці — в Джерзі Сиіті, тому видно погано.

Раптом хтось з українців вигукує: „Укрморфлот!" Так ось кому салютували гармати цього разу. „Слава Україні!" — спонтанно вигукує громада українців, помітивши, як переможно тріпоче над кораблем блакитно-жовтий прапор, а на борті його справді красується напис „Укрморфлот". З відстані нікого не видно, але ми знаємо, що керують кораблем наші, українські „колюмби" різних національностей, які відважно перепливли океан, щоб відкрити для світу Україну. Довго ще не розходилися люди, аж заки кораблі, згорнувши вітрила, повернулися назад і рушили в порти на свої пристані. Закінчилося свято увечері казковими

Р. Данилюк вітає моряків.

феєрверками над Гадсоном та масовими розвагами на вулицях, щоб надовго залишити слід у пам'яті як американців, так і гостей.

Наступного дня, тобто в неділю, 5-го липня, сотні американських українців, на запрошення моряків, відвідали їхні вітрильники, а відтак запросили капітанів і моряків до Українського Народного Дому в Ню Йорку на зустріч з українським громадянством Америки.

Зустріч відбулася 6-го липня в годині 6:30 вечора, а зорганізували її керівники Українського Народного Дому, Української Православної Кредитівки, товариства „Самопоміч" і ЗУАДК.

В УНД на моряків чекали святкові столи, на які гості поклали принесений з собою випечений моряками з українського борошна хліб, а на головний стіл поклали пишний український коровай. Благословили зустріч священики УГКЦ та УАПЦ, зокрема парох церкви св. Юра в Ню Йорку о. Патрикій Пащак, ЧСВВ, парох православної церкви Всіх Святих о. Григорій Рекуча та о. Володимир Базилевський, митрофорний протоієрей катедри св. Володимира. З привітальними промовами виступили: керівник управи УНД Роман Данилюк, який головував на вечорі; керівник Головної управи товариства „Самопоміч" Іван Винник; постійний представник України в ООН Віктор Батюк, представник ЗУАДК Андрій Соколик.

У відповідь виступили також капітан корабля „Товариш" Борис Кісов, капітан яхти „Ікар" Борис Немиров та капітан яхти „Маєстро" Олег Сташкевич, які коротко розповіли про мету своєї океанської мандрівки та подякували за таке тепле прийняття. Капітан яхти „Маєстро" О. Сташкевич розповів, що під час шторму на вітрильнику зламалася щогла і яхта не може взяти участи у регаті на зворотному шляху. І тут сталося те, що дуже здивувало і приголомшило моряків. Один за одним із залі підводилися люди й рушали до головного столу, щоб скласти свої пожертви для закупу нової щогли. Здивовано дивився на мене капітан Оришкевич, ніби запитуючи, чи це правда, коли Р. Даниленко оголошував хто і які суми жертвує. А чеків було багато, в тому числі й на 500 та на 1,000 дол., і вже за якихось 15—20 хвилин було зібрано 6,500 дол.

Чудовим доповненням виявився не менш цінний подарунок від Українського Лікарського Товариства Північної Америки: повна скриня найнеобхідніших ліків, серед яких серцеві, протиболеві та антибіотики, вітаміни та заспокійливі. Одним словом, все, що може знадобитися в далекій океанській дорозі. Ліки вручила морякам дружина д-ра Баранецького в присутності д-ра Степана Вороха. Щасливі моряки щиро дякували та, вийшовши на сцену, співали чудові українські пісні, а один з кадетів прочитав заповіт Тараса Шевченка, чим заслужив бурхливі оплески та овації. А щоб зустріч була довершеною, кадетам подарували ще й 20 блакитно-жовтих прапорів, отримавши які, вони негайно підхопилися й почали виписувати в повітрі морську азбуку, дякуючи присутнім.

Моряки в Українському Народному Домі
(Світлила М. Шепарович)

Анатолій Бондаренко, який прибув на яхті „Ікар", як представник Української телевізії, у своїй промові сказав, що коли наша незалежна держава показала світові, що вона має свою „вітрильну фльоту", то не важко зрозуміти яку ця держава має „невітрильну фльоту". І як пам'ять про цю історичну мандрівку українських вітрильників, в імені моряків А. Бондаренко подарував УНДомові випалений на сонці та обтріпаний на штормах український прапор, який яхта „Ікар" гордо пронесла через океан.

Щасливі гості й господарі закінчили вечір врочистим співом українського національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Українці біля корабля „Товариш".

Перемишль...

(Закінчення зі стор. 2)

сі я завважила телевізор. Діти, які проходили попри нас, чемно нас поздоровляли, всі одягнені скромно але чисто й дбайливо. Ми мали теж змогу приглядатися лекції танку під проводом інструктора-хореографа з України. Діти заденомонстрували нам танок, за який у змаганнях з польськими групами на фестивалі виграли перше місце. Але не меншими успіхами може похвалитися школа і в інших ділянках. Коли весною приїхала інспекція з Міністерства освіти до двох новостворених шкіл (одна з них польська), то тільки наша школа одержала признання і похвалу.

Багато з нас тут у Канаді й Америці склало свої щедрі пожертви на школу ім. Шашкевича. Тому тепер можемо тільки радіти і бути гордими її успіхами. А вони там, у Перемишлі — є і будуть нам вдячні.

Ще кілька слів про Народний Дім. На жаль, його вигляд жалюгідний. Причиною є те, що будинок все ще є в посіданні поляків крім одного тільки поверха, який віддали в ужиток українцям, За гроші, які управа одержала з допомоги З'їзду Перемищини ще в 1987 році в Торонто направлено частинно дах, переведено ремонт концертної залі та кількох кімнат, та змінено електро- і водопровід. Сам вхід до будинку і коридор внутрі є неймовірно занедбані і занечищені польськими квартирантами. Тому управа Народного Дому рішила почекати з дальшими направами аж доки поляки не опустять цілого будинку.

Іванна Крайник-Кушпета
Торонто, Онт.

У ВІВТОРОК, 21-ГО ЛИПНЯ, в Палермо, Італія, відбулися похорони п'яти охоронців прокуратора Паольо Борселліно, які разом з ним загинули від рук сицилійської мафії. На похоронах був присутній президент Італії Оскар Люїджі Скальфоро, якого розгнівані учасники жалібної процесії хотіли прогнати. Їх заспокоїв Джузеппе Айяля, близький товариш убитих Фальконе і Борселліно, і також спеціяліст в ділянці боротьби з мафією. Італійська громадськість побоюється, що саме він може стати третьою жертвою. На знак протесту проти насильства мафії зрезиґнував посадник Палермо Альдо Ріццо. Одночасно зрезиґнували сім з 16-ох слідчих, що розстежують злочини мафії.

У подяці з приводу смерти
бл. п. МИКОЛИ СТИПАНЮКА
в числі Свободи за вівторок, 14-го липня 1992 р. зайшла помилка в пожертвах на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.
Має бути С. ҐЛЮТ (Glut), а не Блют.
За помилку вибачаюсь.
С. СТЕПАНЮК

26-го ЛИПНЯ 1992 р.
В П'ЯТУ ТАК БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого найдорожчого
ЧОЛОВІКА

бл. п.

ЯРОСЛАВА ЩЕРБАНЮКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в церкві св. Юра у Львові;
в церкві св. Юра в Ню Йорку;
у оо. Студитів в Римі;
в українській церкві у Люрді;
в церкві св. Івана Хрестителя в Гантері, Н. Й.

В пам'ять покійного складаю 1000 дол. на пересилку журналу „Патріярхат" в Україну.

Дружина — ІРИНА

П О Д Я К А

З волі Всевишнього 19-го червня 1992 р. відійшов у вічність на 80-му році життя наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, ШВАҐЕР, СТРИЙКО І ВУЙКО

сл. п.

ДМИТРО ЛОҐУШ

Похоронні відправи відбулися дня 23-го червня 1992 р. в церкві Неустаючої Помочі Божої Матері у Дірборн Гайтс, Миш., а опісля на цвинтар Святого Божого Гробу в Савтфілд, Миш. Наша щира подяка і вдячність усім, які віддали останні прислуги покійному. Ми невимовно вдячні всім, які висловили нам співчуття особисто, листовно, телефонічно, за участь у похоронних відправах, за квіти та пожертви. Особливо дякуємо о. деканови І. Лазареви за Панахиди і Похоронні відправи.

НА СЛУЖБИ БОЖІ зложили: Богдан і Анна Дудун, Володимир і Аня Дудун, Ольга Дудун, Любомир Терлецький, Ст. і А. Кіскіс, Анна Кривоніс, П. Нюенс, Д. Матушевська.

НА УКРАЇНСЬКУ ВИЩУ ШКОЛУ зложили: 25 дол. — Василь і Оксана Огар; 20 дол. — Адріян і Люба Блюй.

НА ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ зложили:
500 дол. — Стефан і Софія Лоґуш;
350 дол. — Стефан і Марія Лоґуш;
по 250 дол. — Маркіян і Кейті Лоґуш, Данко Лоґуш, Роман і Христина Лоґуш;
150 дол. — Ігор і Стефа Король;
120 дол. —збірна листа — Е. З. Лоджік;
по 100 дол. — Іван і Корнеля Прибула, Роман і Зеня Прибула, Богдан і Галина Красій, Евген і Славка Перецькі, Олесь і Вікторія Король, родина Шалаутів;
90 дол. — Л. і Н. Герсій;
75 дол. — Д. і С. Вілсон;
по 50 дол. — Галя Перецька, Ф. Філбін, А. ЛяРоу, Ярема і Стефа Присяжнюк, Богдан і Анна Дудун, Нестор і Пем Прибула, Яро і Марта Скальчук, Зенон і Моніка Прибула, Петро і Стефанія Пришляк, Мирон і Ірина Касій, Льоренц і Ірина Швенк, Н.Н.;
по 40 дол. — Волод. і Аня Дудун, Роман і Марія Остапа, Ярослав і Мирослава Дуткевич, Тарас Перецький;
по 30 дол. — Юля Стеренчак, Волтер і Слава Вінярські, Р. і Ю. Ґуіборд, Галина Ганкевич;
по 25 дол. — родина Провензано, В. і К. Провензано, Іван і Ірена Олійник, Іван і Юля Перецькі, А. Бранко;
по 20 дол. — Ф. Суровік, Векерлі, Савчин, Іван Росткович, Михайло і Олена Мухній, Рон і Надя ДеЛьорм, Ярослав Кривий, Іван і Марія Карпяк, Р. і Ст. Веґле;
по 15 дол. — Ґр. Козяр, Олена Папіж, родина Едвардс, Кат. Бредлей;
по 10 дол. — К. і А. Маляханян, Л. і Б. Моір, Р. Мочерад, Д. Стжалка;
по 5 дол. — Р. Коте, Д. Свінґ.

Усім вам щира подяка.

Дружина — МАРІЯ
Сини — РОМАН з родиною
— МАРКІЯН з родиною
— ДАНКО
— СТЕФКО

У ВІВТОРОК, 21-ГО ЛИПНЯ, Палата Репрезентантів схвалила два законопроєкти, метою котрих є обмежити торгівлю Китаю з Америкою. Обидва законопроєкти схвалено великою більшістю, одначе їм загрожує президентське вето. Перший законопроєкт, схвалений голосами 258 до 135, уневажнює однорічне продовження статусу упривілейованої країни в торгівлі. Другий законопроєкт дозволяє Китаєві залишитися упривілейованою країною тільки до наступного липня, а тоді окремі правила і вимоги будуть представлені Китаєві, якщо він схоче дальше користуватися цим привілеєм. Цей законопроєкт схвалено голосами 339 до 62.

Нові...

(Закінчення зі стор. 1)

Інший вид мистецтва репрезентуватиме виставка творів Зеновії Гулей — ткацтво. Мисткиня вже другий раз виставлятиме на оселі свої твори (перша її виставка з успіхом відбулася тут минулого року).

З. Гулей зацікавилася ткацтвом після виходу на заслужену пенсію. Вона черпає свої ідеї та надхнення з мальовничих пейзажів кетскілських гір та з вражень із своїх подорожей. Захоплення З. Гулей українським декоративним мистецтвом має великий вплив на її творчість та додає фантазії у створенні незвичайних співвідношень текстури, кольорів та візерунків.

Персональні виставки творів мисткині відбулися в Публічній бібліотеці Елленвіллу, Н. Й., в бібліотеці Олів у Вест Шокам, Н. Й., на річній мистецькій виставці сеньйорів в коледжі Алстер та на Союзівці. Ткацькі вироби З. Гулей вибрані також для виставки з Публічній бібліотеці та музеї Елленвіллу, яка відбудеться в жовтні цього року.

25-ліття Відділу ОЖ ОЧСУ в Баффало

Відзначення певного етапу існування якогось товариства, організації чи установи дає добру нагоду оглянутись назад, в минуле тих суспільних клітин, пригадати дещо з їхньої історії, дати оцінку їхній праці, згадати людей, які в житті тої чи іншої суспільної клітини відіграли помітнішу ролю. Саме такий підхід застосуємо у дописі про згаданий у заголовку ювілей. Відбувся він у неділю, 28-го червня ц. р., в Українському Домі „Дніпро", в якому має своє приміщення також і Відділ ОЖ ОЧСУ в Баффало.

Коли поглянути на дату заснування Відділу, а сталося це 11-го грудня 1966 року, то впадає в око, що 25-ту річницю його існування відзначено з деяким запізненням. Причина: надмір імпрез в початкових місяцях року.

ОЖ ОЧСУ — як говорить уже сама назва — це, можна сказати, крило іншої братньої організації, а саме — Організації Оборони Чотирьох Свобод України СООЧСУ.

Аналізуючи працю Відділу ОЖ ОЧСУ (Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобод України), можемо прийти до висновку, що проходила вона у трьох основних напрямах, у трьох ділянках: політичній, культурно-освітній і в ділянці суспільної опіки.

Коли йдеться про перший відтинок праці, слід ствердити, що Відділ вклав чимало труду для популяризації справи визволення України. В цій ділянці тісно співдіяв з ООЧСУ. На рахунок культурно-освітньої праці треба поставити передусім імпрези, присвячені українським героїням. Відділ влаштовував літературні вечори для Зої Когут, Лесі Лисак, Марії Остромири. Допомагав у влаштуванні вечора гумору з виступом популярних гумористів Миколи Понеділка і Івана Керницького (Ікера). Відділ влаштував розвагові імпрези — популярні в Баффало „Вишивані вечерниці". Протягом дев'ятьох років брав участь у Фестивалях Етнічної Спадщини, що їх влаштовували американські чинники. Не можна поминути такої важливої справи, як існування хору при Відділі. Від 10-ти років існує безперебійно і інтенсивно працює хор „Мрія" під керівництвом Наталії Процьків-Бабицької (з Канади). Головою хору є Анна Крупа. Був при Відділі хор і перед тим. Керував ним Андрій Мороз, а після нього Марія Лисак.

Немало заслуг має Відділ в ділянці суспільної опіки. Приходив і приходить з допомогою потребуючим в Україні. Допоміг свого часу українцям у Югославії, які потерпіли від землетрусу. З допомоги Відділу скористали сиротинці в Південній Америці, гуртожиток у Мюнхені (Німеччина). Користали студенти-богослови в Бразилії. Першою головою Відділу ОЖ ОЧСУ в Баффало була Марія Квасницька, яка згодом виїхала на Флориду і там померла. Після неї очолювала Відділ Катря Мороз, а тоді Катря Пристайко, а тепер керівництво спочиває у руках Даші Процик, яка цей обов'язок сповняє від 1976 року. Як бачимо, до свого срібного ювілею Відділ ОЖ ОЧСУ в Баффало прийшов з немалими надбаннями. Шкода, що про ці надбання не було ширшої згадки в часі відзначування ювілею.

Святкування складалися із двох частин. В дообідньому часі була відслужена Св. Літургія в наміреній Відділу, сполучена із Панахидою за спокій душ членок Відділу, які відійшли у Божу Вічність. Служив о. Роман Паньків — сотрудник парафії Св. Миколая в Баффало. Членки Відділу взяли у Богослуженнях участь організовано, з організаційним прапором. Друга частина святкувань у формі бенкету з мистецькою програмою відбулася у великій залі Українського Дому „Дніпро". Імпреза почалася і закінчилася молитвою. Першу молитву провів о. Роман Паньків, а другу — о. Мар'ян Процик, парох Церкви Св. Миколая. Імпрезу відкрила голова Відділу — Даша Процик, з'ясувавши при тому ролю, яку відіграло Об'єднання Жінок в житті української діяспори. Її слова відносилися не тільки до місцевого Відділу, але й до ОЖ в загальному. Були вони сказані з двох позицій: з позиції голови Відділу і з позиції голови Крайової Управи ОЖ, бо Даша Процик є рівночасно і головою Крайової Управи. Після відкриття веденнями зайнялася Анастасія Ількiвська, знана із своєї активности в різних місцевих організаціях, з УККА включно. Це надійна одиниця молодшого покоління. Головною точкою програми була доповідь запрошеної із Дітройту Дарії Рихтицької. Перед її виступом декілька слів про неї сказала ведуча програмою Анастасія Ількiвська. Присутні довідалися, що Дарія Рихтицька — не тільки суспільна діячка, особливо в жіночому Русі, але й поетеса. Розсипані по періодичних виданнях її поетичні твори появляться незабаром окремою збіркою. У своїй змістовній доповіді Дарія Рихтицька вийшла поза межі ОЖ, вглибилася в історію українського народу, а то ще й і в його передісторію, і на такому тлі малювала постать української жінки різних часів — аж до наших героїчних днів включно.

Крім доповіді, були привіти. Їх склали: інж. Богдан Мороз — від Організації Визвольного Фронту, д-р Михайло Лоза — від УККА, Петро Цигинка — від СУМА, як голова місцевого Осередку. Були й письмові привіти.

На мистецьку частину програми склалися виступи двох одиниць: хору „Мрія" і танцювального гуртка юначок СУМА. Про диригентку хору була вже згадка. Не годить промовчати прізвище юначки, яка приготувала своїх юних подруг до виступу. Це Уляна Мороз. Тому що танцювальний гурток невеликий, назвемо й інших юначок: Адріяна Мороз (сестричка Уляни), Христина Пристайко, Меланія Пристайко, Леся Пристайко, Христина Папіш, Тетяна Петришин і Ляриса Петришин. Гурток виступав у двох групах — по чотири. Виконали вони по одному танцеві, а назви танців — „Козачок" і „Буковинський танок". Обидва танці були виконані напрочуд гарно. Присутні оцінили талант і труд юначок і нагородили їх рясними оплесками. Годиться також і з цього місця висловити признання юначкам, які, хоч належать уже до третьої генерації української еміграції, зберігають скарби української культури.

Хор „Мрія" проспівав у двох виступах такі пісні: „Мамина вишня", „Полтавський рушничок", „Волиняночка", „Не шуми, калинонько", „Тихо над річкою". Завершено святкування Українським національним гимном, що його проспівали уже спільно — і хор, і присутні на залі громадяни, між якими були і гості з України. Всіх присутніх було понад двісті осіб.

На адресу хору „Мрія" слід ще додати, що за час свого десятилітнього існування зробив він великий прогрес. Сьогодні хор „Мрія" — це одиниця на високому мистецькому рівні. Відрадне і те явище, що в цю мистецьку одиницю включаються молоді сили.

Михайло Лоза

В ПОНЕДІЛОК, 20-ГО ЛИПНЯ, уряд Швайцарії повідомив про готовість країни прийняти тисячу втікачів з Боснії. Ще раніше Швайцарія підготувала відпочинкові табори для тисячі боснійських дітей. Відкидаючи критику громадських організацій, які вважають, що уряд замало робить для втікачів з охопленої війною балканської країни, швайцарське міністерство закордонних справ повідомило, що в Швайцарії тепер перебуває 300,000 югославів, 100,000 з них працює не сезонових роботах, 190,000 мають довготривалі візи, а 10,000 пробують дістати політичний азиль.

ВІД ПОНЕДІЛКА, 20-ГО ЛИПНЯ, рубель став закордонною валютою ще в одній, після Естонії, прибалтійській республіці — Латвії. Тут уведено латвійський рублис. Центральний банк Росії і банк Латвії нададуть один одному кредити в розмірі по 3 міл. рублів і рублісів. Це перший етап латвійської грошової реформи перед запровадженням повновартісної національної валюти — лата.

І. Драч...

(Закінчення зі стор. 1)

уваги фундації входить українська мистецька творчість і наука про Україну, де б вони не творились.

Першим на нагороду представлено І. Драча. М. Жулинський подав сильветку поетичної творчості поета, а І.Фізер — аналітичний розтин поеми, за яку його нагороджено. Він також познайомив авдиторію з критеріями, за якими жюрі керувалось у виборі і оцінці літературного твору: „Ми шукали за твором, який зафіксовував би найбільш трагічну подію українського сьогодення — чорнобильську аварію. Ми шукали за поетичним аналогом Пікасівської Ґерніки, який підсумував би усю ту згубну ірраціональність, яку спричинило людське зухвальство в Україні. І ми шукали за твором, який за своєю манерою і образністю був би потужною емблемою і символом людської трагедії взагалі".

По зачитанні проклямації І. Драч виголосив слово на тему: „Подолаємо Чорнобиль у собі". В ньому він зробив таке твердження: „Чорнобиль був стимулятором усіх демократичних рухів в Україні, польська „Солідарність" — взірцем, а Спілка Письменників України — колискою, де виголубились і Товариство Української Мови, і „Зелений Світ", і „Меморіял", і, нарешті, „Рух".

Збігнєва Бжезінського, колишнього голову Ради Крайової безпеки за президентури Картера, видатного політичного науковця і автора двох десятків наукових праць, представила Марта Богачевська. Вона зосередилась на його праці „Грандіозний провал: народження і смерть комунізму", та його систематичних ракурсах до української проблематики, яку він постійно вважав центральною у розв'язці складних міжнаціональних і державних проблем Центральної і Східної Европи. В подяці за нагороду (грошову премію він призначив жертвам політичних репресій в Україні) він майстерно змалював ролю української держави у подоланні російського імперіялізму і встановлення демократичної Росії.

Богдана Гаврилишина представив Богдан Кравченко, сам попередній лавреат фундації. У слові подяки Б. Гаврилишин змалював свій складний шлях до тих академічних і професійних щаблів, на яких йому приходиться сьогодні діяти, тобто від лісоруба в канадських лісах до дорадника Президента України. Він передав свою грошову нагороду до рідного села Коропець, Монастирського району, для молоді, якій, він сподівається, „пощастить зробити для України більше ніж мені".

Після врочистостей, в готелі Жовтневому відбулось прийняття для запрошених гостей.